

bezet zou zijn, door Daniël de Lapenja, de weduwe en erven van Abraham de Oliveyra, Manuel Cureyl, Benjamin de Bernal en Graviel de Sousa Brytto, als ouderlingen of administrateurs van de Spaansche en Portugeesche gemeente binnen deze stad, voor rekening der gemeente, in Crooswijk een „Thuyn, Thuynhuys en Erve” gekocht voor de som van f 1000, om als nieuwe begraafplaats te dienen. Al spoedig werd dit kerkhof in gebruik genomen. Rachel Cohen Henrique werd er reeds 11 Oct. 1696 begraven. Lang heeft het geen dienst gedaan. Het was „geen bequame plaats om haere dooden te kunnen begraeven”. Wat er aan haperde, is onbekend. Italie zegt, dat de toeneming van het aantal gemeentelieden één van de redenen was, maar dit argument lijkt me weinig steekhoudend. Het is toch niet aan te nemen, dat men in 1695 een begraafplaats inricht en een jaar later reeds tot de ontdekking komt, dat deze te klein is.

Zou wellicht de afstand van de stad tot het kerkhof, of de bodemgesteldheid reden geweest kunnen zijn, dat men reeds in 1696 op zoek ging naar een derde terrein, dat voor begraafplaats kon dienen?

Intusschen is er toch enkele jaren – zeker tot 1700 – begraven. Het terrein is, na herhaalde malen van eigenaar verwisseld te zijn, in 1864 in handen van de Rooms-Katholieke gemeente gekomen, die van de erfgenamen van J. M. Tholen, de buitenplaats Groenendaal, waartoe dit oude kerkhof toen behoorde, ten geschenke kreeg, onder voorwaarde, dat het geschonken goed zou worden ingericht en gebruikt tot een Rooms-Katholieke begraafplaats.

Hoewel er op het gedeelte, waar reeds begraven was, een servituut was gelegd, waarbij de koper zich moest verbinden om „de zerken tot den einde der dagen met een behoorlijke hegge te omheinen”, schijnt het geheele kerkhof in het vergetboek geraakt te zijn. Vermoedelijk waren de weinige steenen, die er lagen, al tamelijk vlug, zoo ver in den slappen bodem weggezakt, dat ze niet meer te zien waren. Pas toen de R. K. gemeente er in 1867 een kapel ging bouwen, stiet men, bij het metselen der fundamenten op vier grafzerken. In de Rotterdamsche Courant van 21 Mei 1867 komt daaromtrent het volgende bericht voor: „Men deelt ons